

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За сас остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље непосредно Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије г. Вељку Рамадановићу, к. и. агенту у Котор.
Допис се шаље Уредништву.
Рукопис се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, из виших слова сразмјерно више. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед именоване цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ НИКОЛА I по милости Божјој КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за управитеља никшићске области, Војв. Стева Вукотића, бив. команданта катунске бригаде, са годишњом платом од три хиљаде осам стотина четрдесет (3840) перпера.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. маја 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

М. Букановић с. р.

МИ НИКОЛА I по милости Божјој КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за рачуновођу управног одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, у рангу секретара треће класе, Божу Банашевића, бив. секретара општинске управе на Цетињу, са годишњом платом од (1680) хиљаду шест стотина осамдесет перпера.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. маја 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

М. Букановић с. р.

МИ НИКОЛА I по милости Божјој КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо рјешење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 18. новембра 1911. године, од 14. децембра исте године, које гласи:

„Да се Мићуну Павићевићу, с Цетиња, уважи у године службе за пенсију вријеме од 18. априла 1901. године до 16. октобра 1909. године, проведено у служби општинског чиновника, с тимем, да за вријеме у колико није улагао у пензионери фонд, уложи 5% према ондашњој његовој систематској плати.“

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Финансија и Грађевина, нека изврше овај указ.

Цетиње, 1. маја 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат:

Чувар државног печата,

Министар Правде,

Заступник Министра Просвјете и

Црквенијех Послова,

М. Дожић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

М. Букановић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Ф. Јерговић с. р.

МИ НИКОЛА I по милости Божјој КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Одобрили смо и одобравамо рјешење Народне Скупштине, сазване у први редован сазив за 18. новембра 1911. године, од 18. децембра исте године, које гласи:

„Да се Саву Ј. Стругару, поштанско-телеграфском чиновнику, уважи у године службе за пенсију вријеме од 17. маја 1894. до 1. маја 1897. године, проведено у поштанско-телеграфској установи у својству телеграфског чиновника-помоћ-

ника, с тимем, да за горње вријеме уложи 5% у пензионери фонд према ондашњој његовој систематској плати.“

Наш Министар Унутрашњих Дјела и Финансија и Грађевина, нека изврше овај указ.

Цетиње, 1. маја 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Видио и ставио државни печат:

Чувар државног печата,

Министар Правде,

Заступник Министра Просвјете и

Црквенијех Послова,

М. Дожић с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

М. Букановић с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Ф. Јерговић с. р.

МИ НИКОЛА I по милости Божјој КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На предлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, у договору са Државним Савјетом од 18. априла 1912. год. број 180., а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да у циљу успостављања царинарнице на Каменичком Мосту, може путем експроприације заузети имање оф. Мата Мариновића из Очинића, које се састоји из једне куће и 2½ — два и по — рала земље око исте по цијени од перпера 1.918 — хиљаду девет стотина осамнајест.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 4. маја 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Ф. Јерговић с. р.

МИ НИКОЛА I по милости Божјој КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина, по саслушању Нашег Министарског Савјета, а на основу чл. 49. закона о државном буџету, ријешили смо и рјешавамо:

Одобрава се Министру Финансија и Грађевина, да може из буџетске партије број 186 — кредит за недовољно предвиђене расходе — буџета за 1912. год. издати Министру Иностранних Дјела перпера 2000 — — двије хиљаде — ради повећања кредита овогодишње буџетске партије број 87. — позиција 1. — набавка ордена и медаља. —

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 4. маја 1912. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Ф. Јерговић с. р.

СТЈЕЧАЈ

За попуњавање упражњених учитељских мјеста у основнијем школама

Министарство Просвјете и Црквенијех Послова расписује на основу чл. 46. закона о народнијем школама стјечај за попуњавање учитељских мјеста:

А) У Западној школској области

I Пазна мјеста

1. Бата,
2. Бјелице Горње,
3. Бјелице Доње,
4. Брчели,
5. Бољевићи (једно одјељење),
6. Вилузе,
7. Грахово (два одјељења),
8. Градац (два одјељења),

9. Грађани,
10. Глухи До,
11. Додоши
12. Дупило,
13. Загарач Горњи,
14. Комани (једно одјељење),
15. Комарно,
16. Крњице,
17. Мирац,
18. Релеза (једно одјељење),
19. Сотонићи,
20. Трешњево,
21. Убли Чевски,
22. Улцињ (једно одјељење),
23. Цеклић Горњи,
24. Чезо (два одјељења),
25. Шестани,

II Мјеста, која су била привремено попуњена.

1. Бољевићи (једно одјељење),
2. Држевина (једно одјељење)
3. Комани (једно одјељење),
4. Подгор,
5. Улцињ (једно одјељење);

Б) У источној школској области

I. Пазна мјеста

1. Баре Краљске,
2. Безијово,
3. Бијело Поље,
4. Благина (два одјељења),
5. Братоножићи,
6. Брскут,
7. Велика (једно одјељење),
8. Влаховићи,
9. Вуковици,
10. Голубовци (једно одјељење)
11. Дрезга,
12. Колашин (једно одјељење),
13. Љешкопоље (једно одјељење),
14. Медун,
15. Мијоска,
16. Момче,
17. Горња Морача (два одјељења),
18. Доња Морача („ „),
19. Ново Село,
20. Прекобрђе (два одјељења),
21. Поља (два одјељења),
22. Речине,
23. Ровца (једно одјељење),
24. Спуж
25. Тренча (једно одјељење),
26. Убли (једно одјељење),
27. Шекулар (једно одјељење),
28. Штитарица,
29. Равни,
30. Бистрица (приватна школа),
31. Крња Јела (приватна школа),

II. Мјеста, која су била привремено попуњена.

1. Близна,
2. Љешкопоље (једно одјељење),
3. Морача Горња (једно одјељење),
4. Подбишће,
5. Подгорица (три одјељења мушке школе),
6. Ман. Ђелија,
7. Убли;

В) У сјеверној школској области

I. Пазна мјеста:

1. Баре Шумановића (једно одјељење),
2. Брезна,
3. Брезовик (једно одјељење),
4. Брестице,
5. Брођанац,
6. Борковићи,
7. Буковица,
8. Велике (једно одјељење),
9. Врела,
10. Враћеновици,
11. Голија,
12. Горње Поље (једно одјељење),
13. Гостиње,
14. Данилов Град (два одјељења),
15. Драговољићи,
16. Дуга,
17. Жабљак (једно одјељење),
18. Кочани,
19. Мартинићи (једно одјељење),
20. Недајно,
21. Никшић (једно одјељење жен. школе),
22. Озринићи (једно одјељење),
23. Павковићи (два одјељења),
24. Петровићи,
25. Пишче,
26. Опутна Рудина,
27. Равно,
28. Тепца,
29. Трпча,
30. Ускоци (Боан),

31. Црквине Пивске,
32. Црна Гора,
33. Шавник, (два одјељења)
34. Шаранци,
35. Рудани,
36. Рудинице,
37. Богетићи (два одјељења),
38. Богмиловићи,
39. Горње Рудине,
40. Борак,
41. Луково,

II. Мјеста, која су била привремено попуњена.

1. Баре Шумановића,
2. Брезовик,
3. Данилов Град (два одјељења),
4. Жабљак,
5. Никшић (једно одјељење муш. школе),
6. Жуна Никшићска (два одјељења),
7. Острог.

Стални учитељи и учитељице основних школа, који желе бити постављени у коме од ових упражњених мјеста, нека поднесу молбе Министарству Просвјете и Цркв. Послова најдаље до 1. јуна ове године. У молби треба тражити два или три учитељска мјеста.

У молби ће сваки учитељ навести разлоге због којих тражи дотично мјесто. На крају молбе сваки ће учитељ прегледно означити:

1. коју је школу свршио и са каквим успјехом;
2. колико има година сталне учитељске службе;
3. Какве оцјене има за сваку годину учитељске службе;
4. је ли кажњаван, кад, каквом казном;
5. колико има дјеце за школовање у средњој школи (ако тражи град, у коме има средња школа).

На стјечај се не могу јављати: нови кандидати, учитељи у пензији, привремено учитељи и учитељски заступници. Они могу поднети Министарству Просвјете и Црквенијех Послова потребна документа и молбе за учитељска мјеста, тек по свршетку овогодишњег комисијског распореда учитеља и то најдаље до 1. августа, ове године.

Број 1678. Из канцеларије Министарства Просвјете и Црквенијех Послова 28 априла 1912. год.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— У четвртак, на Спасовдан, у манастирској цркви био је помен славно палим јунацима на Граховцу 1858. г. Помену је присуствовао са Њег. Краљ. Височанством Књазом Петром Његовом Краљ. Височанство Краљевић Насљедник. Били су још чланови Краљевске Владе, државни великодостојници, официрски кор на челу с г. бригадиром сардаром Јанком Вукотићем, грађанство и чиновници. Пред црквом је био постројен кадетски корпус.

— Њихова Краљ. Височанства Насљедник и Насљедница дају вечерас у својем Двору забаву, на коју су позвани чланови дипломатског кора, Краљевска Влада и већи број наших великодостојника са госпођама. Већи дио забаве сачињаваће концерат чувенога виолинисте Хенрија Мартоа, члана оркестра берлинске опере. Г. Марто је по рођењу Француз. Он је приспио у нашу пријестоницу данас по подне. Ако допусти вријеме, по концерту ће у парку Насљедникова Двора бити скетинг за љубитеље тога спорта.

— Његово Краљ. Височанство Књаз Мирко отпутовао је на Крушевац, гдје се од раније налази Њено Краљ. Височанство Књагиња Наталија. За вријеме свога бо-

равка на Крушевицу, Њ. Краљ. В. Књаз Мирко је, праћен г. бригадиром Блажом Бошковићем и неколицином официра, изахао преко Подгорице и посетио логор на Врела Рибнице, гдје се изволио задржати дуже вријеме.

Просвјетна посланица Краља Господара

На светосавској бесједи 14. јануара о. год. декламована је на Цетињу најновија пјесма Николе I. „За 14. јануара“, која је од свију присутних била ванредно лијепо поздрављена. С највишим одобрењем узвишеног аутора као најљепшу посланицу Владоаца српској школској омладини донио је у цјелини књижевно-научни лист „Дан“, а доцније је оштампана засебно, и министарство просвјете и црквенијех послова раздијелило ју је у четири хиљаде примјерака за ову годину школској омладини.

Сад је у књижевном листу „Дјело“, што у Биограду излази, изашао од г. Николе Минића стручан приказ те лијепе пјесме, који овдје доносимо у цјелини:

„За 14. јануара“ од Николе I.

Под горњим насловом изашла је у јануарској и фебруарској свесци цетињског часописа „Дана“ најновија пјесма Краља Николе I. испјевана за овогодишњи 14. јануар и намијењена српској школској омладини.

Поред дубоког патриотског осјећања — лијепих и савршених форма, живих и јасних слика пјесма ова у својој основној идеји садржи и једну морално-васпитну тенденцију, те и због тога заслужује, да се на њу особита пажња обрати.

Потпуношћу представљања као и умјетничком љепотом уопште она надмашује све досадашње химне испјеване у славу првом и највећем српском просвјетитељу Св. Сави. Поједини умјетнички, потпуно савршени моменти остављају дубок утисак на читаоца, и још више појачавају онај опште пријатан утисак, који се добија из цијеле пјесме.

Према садржини пјесма се може подијелити у три одјелка. У првом одјелку описује се: нестанак књаза Растка, родитељска жалост за изгубљеним сином као и оншта туга и забуда, која због тога настаје у цијелом Немањиним двором. Нарочито су лијепи стихови, у којима се даје изрза мрачним слутњама и предосјећању о узроку Расткова нестанка:

„Књаза Растка нигде нема,
Ка прогутан земљом да је —
Гдје је поша, куд се дио,
До сад нико не дознаје.“

Није ли га прогутао
Вал Мораче ил' Рибнице
На чамчићу ловећ' рибу
Испод града и Гориче?!

Јесу ли га звјерад у лов'
Растргнула у планине,
Када се је за срнама
Гором пео у висине?

Да л' је жртвом зликоваца
Књаз лијепи гдје паноу?
Хвала Богу, гдје ће бити
Млад краљевић издахнуо?!”

Исто су тако лијепи стихови, у којима се у различитим ситуацијама репродуцирају слике младог књаза на двору очеву, у којима се приказује са животом пуним полета, енергије и веселости; за тим његов растањак с краљевским двором, у коме оставља извор непрегледних, разноликих и јако привлачних, тјлесних уживања ради душевног задовољства. Супротност, која се огледа у перспективи мирног и тихог, калуђерског живота упоређеног са ранијим животом на краљевском двору, још више појачава вриједност његове одлуке и пожртвовања. Све то изражено је дивним стиховима, које није у стању замијенити ни најсавршенија проза. За примјер наводимо само потоње стихове овога одјелка:

„У то име приносим ти
На жртвеник младост моју;
Црква света, вјеро света,
Милост за род просим твоју!“

О. Атонска Горо света,
Мог спасења, Арапате,
Нек' анђели кроке моје
К твојој страни сјутра прате...“

Али кулминација умјетничке љепоте достиже се тек у даљим стиховима другог одјелка, у коме је изражена силна радост и усхићење Немањино при сазнању, да је његов љубљени син у животу:

„Није љепше Бог могао
Наградити моје труде,
Ни положај створити ми
Завиднији међу људе.“

Сам сам парче, све по парче
Скупља' ове краљевине,
И подига' пред свијетом
Њезин углед у висине...“

А Бог ме је обдарно
У мом дому са три сина;
Јемство среће у њих наћ' ће
Краљевства ми величина.

Два ће сабљом да га бране,
А у савез трећи с Богом
Краљевство ми опасати
С добрим радом и са слогом.

Слава теби, Боже свети,
И ти, Растко, славан био,
Краљевство ми и сам себе
Узвисио, прославио!“

„Суза топла иза тога
Краљевим се лицем ваља —
Није суза жалосница,
Коју око лије краља.“

Но је роса од блаженства,
Што му борним лицем тече,
Јер једнога светитеља
У својему дому стече...“

У трећем одјелку пјесме оцртавају се заслуге Расткове за српску цркву и просвјету; износе се плодови његова рада; указује се на величину и моралну вриједност његова пожртвовања на корист домовине:

„Није лако, ал' је слатко
За народ се жртвовати,
И најдраже, најмилије
На олтару рода дати.“

Дат' му душу, дат' му живот,
Способности, све му дати,
Па ће мила домовина
Као адем кам засјати.“

У овим стиховима морално осјећање достиже најсавршенији и најпотпунији свој облик.

Напошљетку пјесник узносећи вриједност слободе, пун патриотског усхићења обраћа се младим слободанима овим рјечима:

„Здраво, млади слободани,
Здраво, синци, земље ове!
Прирастајте, да стечете
Родном крају славе нове!“

Да дуг свети одужите
И аманет од прошлости,
Да у гробу од радости
Немањине шену кости.“

И да харност укажете
Наше књиге светоглави,
И захвални на вјекове
Останете Светом Сави.“

Као што се види, пјесма поред чисто умјетничке вриједности има и великог, морално-васпитног значаја. Њоме је потпуно обухваћена и религиозна и морално-национална личност Св. Саве, те учитељима може врло zgodно послужити као допуњавајуће средство с једне стране у националној историји, а с друге стране у науци хришћанској при излагању Савиног националног и хришћанско-светитељског рада. Уопште пјесма је пуна васпитног и емоционалног елемента, те је с тога најтоплије препоручујемо свој српској школској омладини, којој је у првом реду и намијењена.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Споменица о Царевом Лазу. Јулија 29-га ове године навршује се двије стотине година, од кад Црногорци одржаше побједу над великом турском војском на Царевом Лазу 1712. године. Тим поводом Марко Драговић из Подгорице написао је једну споменицу о тој побједи, у којој је унио како оно што је преписао у руским архивима, тако и оно што су писали наши историописци, а такође и оно што је пјевао велики песник Владика и господар Петар II. Додао је и народну пјесму, која ту побједу прославља. Књижица ће изићи 1 1/2 штампани табак, а цијена је 40 пара, а носиће наслов: „Двјестагодишњица славне црногорске побједи над Турцима на Царевом Лазу 1712. г.“ За то моли своје пријатеље да се заузму око скупљања претплате, како би што скорије могао дати књижицу у штампу.

„Како моји живе.“ У издању Српске Краљевске Академије (Задужбина Димитрија Стамковића) изашла је под горњим насловом књига простих прича из живота нашег народа, коју је написао Живојин О. Дачић. У књизи има девет прича, од којих је свака пуна занимљивости и поучности. Због тога ова књига представља васпитну лектуру за широке народне слојеве и због тога је критика свесрдно препоручује српском читалачком свијету.

Јанко на чешком. У додатку недјељног броја од 28. априла „Народних Листа“, изашла је у чешком пријеву „Заклетва“, приповијетка Јанка Веселиновића. До сада су преведене у истоме листу још и ове Јанкове приповијетке: „Чика Томо“, „Момче“, „Луда Велика“, „Дјевојка“, „Добричине“ и „Свирач“. Све ове приповијетке превео је Вл. Сача.

Јубилеј дра Ранде. Један од најпознатијих научњака и јуриста у Аустрији, члан господске куће, др. Ранда, славио је ових дана 50-годишњицу своје професуре. Др. Антонин Ранда родио се 8. априла 1834. у Бистрици у Чешкој од оца адвоката Г. 1852. записао се као љак правничког факултета у Прагу. Испрва бавио се највише народним привредом. У год.

1854. и 1855. пуговао је много по Европи. Иза тога стао се бавити поглавито римским правом. Г. 1858. постигао је докторат права у Прагу. Од тада бавио се општим грађанским правом аустријским, те је из тога г. 1860. постао доцент на прашкој универзи. Г. 1862. постао је редовни професор грађанског, трговачког и мјесничког права. Основао је главни чешки правнички лист, а писао је много и у њемачке правничке листове. Знаменита је његова монографија о „Посједу у аустријском приватном праву“. Особито је омиљен међу омладином.

Југословенски савез есперантиста. Већ се одавна осјећа потреба, да се и међу јужним Словенима преведе организација, која би окупила сва есперантска друштва, групе и поједине есперантисте у један јаки савез. У културним земљама цијелога свијета постоје већ слична удружења, која красно успијевају и врше своју мисију. Друштво хрватских есперантиста у Загребу покренуло је већ прије више времена питање ради оснивања „Југословенског савеза есперантиста“, па се у том погледу обратило на некоја есперантска друштва у хрватским земљама, те на српско-есперантско друштво у Биограду, да се о том изјасне. Будући, да су сва та друштва весељем поздравила ту идеју, одлучило се, да се што прије оствари. С тога се „Друштво хрватских есперантиста“ у Загребу (Франкопанска ул. 18) обраћа на сва друштва, групе и поједине есперантисте, који су вољни подупријети оснивање тога савеза, да му јаве адресу, да могне с њима ступити у везу.

Свесоколски слет у Прагу и Руси. Вођа чешких сокола др. Ј. Шајнер био је са још неколико делегата у Петрограду и позвао предсједништво руске пријестонице и удружења, која раде на васпитању младежи, да посјете свесловенски слет у Прагу. Шајнер је том приликом дјествовао, да што више руских новинара дође у Праг, јер ће тада поред свесловенског соколског слета, бити у Прагу конгрес свесловенских журналиста. Др. Шајнер је успео: Око 40 соколских удружења из Русије биће на слету заступљени заједно, а скуп им је у Варшави 12. јуна.

Почетци руског позоришта. Један руски лист доноси интересантну козерију о почетку руског позоришта. Из те козерије излази, да је отац данашње позоришне умјетности у Русији био цар Алексеј Михаилович, који је владао од 1645—1676 године. Некако пред крај владине, године 1670. цар Алексеј је наредио да се у Москви отвори прва руска позоришница. На то је цара нагнала његова жена, којој су два руска племића, Матевјев и Љихачов, који су дуже времена били провели на западу, напричали читаву чуда о француским позориштима. То прво позориште било је потпуно начињено по француском шаблону. Сам Матевјев наредио је, да се из иностранства набави каква добра трупа. Трупу је било тешко набавити, јер у Москву нико није смио, бојећи се куге и Сибирије. Ипак је њемачком пастору Јохану Готфриду Грегорију, који је био именован за првога управника било пошло за рудом, да у Москви од настањених Нијемаца створи једну доста добру трупу. Цар је наредио Грегорију да из књиге Естире изводи и обради један предмет погодан за представљање. Грегорије се сав залажи да прва представа испадне као што треба. Матевјев је допустио својим свирачима да учествују у том првом извођењу, и комад је веома задовољно цара, великодостојнике и осталу отмену публику. Цар се противио да тај библиски комад буде праћен музиком, коју је сматрао за поганску умјетност. Пастору Грегорију испале за руком, да убиједи цара да музика ни у колико не вријеђа хришћанско осјећање већ да га, на против, уздиже и да су је због те њене васпитне особине католици и увели у своје цркве. Трупа Грегоријева састојала се је из 64 школоване личности. 17. октобра 1672. год. представљена је у Москви први пут „Естира или дјела Ахасверусова“. Цар је био усхићен том представом, која је трајала пуних 10 часова и издржао је до краја представе на своме мјесту. Цар је у позоришту толико уживао да је одмах у Кремљу подигао позориште, гдје су се давали комади са балетом. Нарочито је био успио балет „Орхеј и Евридиса“. Цару се он толико свидио да је Грегорију поклатио ствари у вриједности од 109 рубаља. Та је сума за оно вријеме била огромна као поклон. Године 1673. био је Грегорије постављен за директора једне глумачке школе, у којој је учило 26 ученика. Како су тих 26 љака могли да уче Бог би их знао, јер изгледа да су они просто глатовали и ишли исцијепани. Тај први позоришни покушај пропао је одмах по смрти цара Алексеја и требало је чекати без мало пуно стољећа па да се покушај обнови. Та обнова је извршена под владом неуморнога реформатора цара Петра Великог.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Његе уста и зуба у школске дјеце

„Болесна уста су извор многих обољења локалне и опште природе, ради чега ваља да уста, нарочито у омладини, буду здрава. То је неопходно потребно за здравље и јачину народа као и његов напредак. С тога је и лечење зуба по школама за сваку државу неопходно потребно.“
Prof. Dr. Jessen. (Zahnärztliche Behandlung Volksschul-Kinder P. 7.)

Кварење зуба је данас једна од најраспрострањенијих болести. И кварење зуба долази у културне болести као и многе друге што напоредно иду и развијају се с њом. Кварење зуба међу дјецом и природним људима врло је ријетко. Међутијем нема готово ни једнога културнога човјека који од ње не пати.

Распрострањеност њезина је и у нас врло велика. Има је и међу селацима, и ако у мањој мјери, а много више међу варошанима. Одрасли пате од ње у великој мјери, а међу дјецом је такођер јако распрострањена.

Држимо да је нарочито потребно доказивати од каквога неповољног утицаја по здравље може бити кварење и губитак зуба, особито по органе за варење и општу исхрану тијела.

Поменућемо само једну ствар, да је у наше дјеце кварење зуба врло често узрок и обољењу лимфних вратних жлезда (скрофулози). Кужне клице, којих је у кварином зубима увијек у огромном броју, најлакше долазе у крв и лимфне жлезде кроз зуб и његов коријен.

Од важности је да се позабавимо узроцима јаке распрострањености зубнога кварења, нарочито код дјеце.

На првом мјесту насљеђе игра велику улогу. Дјеца насљеђују слабе зубе својих родитеља и то још у већој мјери. Алкохолизам родитеља, као што је проф. Бунге доказао, код дјеце производи наклоност туберкулози, губитак способности за дојење и кварење зуба.

Затијем је од присудног значаја начин исхране. Мека храна чини да се зуби слабо употребљавају, да се слабо вјежбају, услед чега се слабо и хране и губе отпорну снагу. Недостатак биљне хране, која даје поглавито грађу за образовање костију и зуба, чини да су зуби као и кости слаби, трошни и не издржљиви.

Трећи узрок је недостатак сваке његе уста и зуба. Ако се у устима исквари само један зуб, он постане осјетљив и спрјечава да се та страна вилице, на којој је болестан зуб, употребљава за јело. Услед те неупотребе ослаби цијела страна и околни се зуби искваре, ако њих се нахвата зубни камен који производи запаљење десни и оштети глеђ на зубима. Услед тога храна се гута недовољно сажвакана и поремети се варење у опште. Организам, који се недовољно и рђаво храни, ослаби, и слабом организму сви органи ослабе и постану не издржљиви на и зуби. Посљедица је тада опште кварење зуба. То бива врло често код људи који своје зубе никако не његују. Код дјеце, која су у опште према сваком штетном утицају осјетљива, његовање зуба може имати још штетније посљедице.

Предохрана зубнога кварења може се дакле извести ако се утиче на разумну исхрану и ако се још од најранијих дјетинства почне његом зуба.

Што се тиче хране, то важи правило да треба јести мјешовиту храну — поред меса, јаја, сира, млијека, довољно варива и воћа. Нарочито у келераби и кељу има велика количина кречних и фосфорних соли које су потребне за грађу костију и зуба. Избјегавати ваља многе слаткише који иначе кваре желудац, и тако исто штетно утичу и на зубе особито ако су јако лепљиви, јер се лако задржавају међу зубима и ту прелазе у вреће, којом се приликом образују разне киселине (нарочито млијечна киселина) које нагризају зубни глеђ и зубну кост.

Сваки залагај ваља што дуже и што боље иситнити. Добро сажвакана храна боље ће се сварити а зуби ће се услед притиска снабдијевати с више крви — дакле боље хранити и јачати.

Ми — културни људи гријешимо баш против тих основних правила хигијене. Једемо мало варива а више меса. Једемо много слаткиша, у опште живимо брзо, па и једемо брзо, једемо готово потпуно уситњену храну (мљевено месо, мек хлеб итд.). Одут је кварење зуба — културна болест, јар наш начин живота и исхране је производи.

Као што смо поеднули, њега зуба ваља да почне још од оног доба кад дјетете добије све прве зубе, дакле већ у трећој години.

За његу зуба главно је механично чишћење зуба од заостатака хране послједно

сваког јела. Тим чишћењем спречава се такође хватање зубног камена који производи расклаћеност зуба и обољења дџиса.

Један од најмоћнијих чинилаца за обавијештење о њези зуба и помоћи у случајевима обољења, нарочито код дјете, јесте установа школских зубних љекара и школских зубних клиника.

Сви културни народи увидјели су ту потребу и оснивају за дјecu основних и средњих школа нарочите зубне клинике, гдје се искључиво дјецу указује љекарска помоћ, а с времена на вријеме љекари врше преглед зуба дјецу: то приликом их обучавају како ваља његовати уста и зубе и упућују дјecu, којој је потребна помоћ, на зубне клинике. већином у вријеме ван школских часова. На тај начин се најбоље шире преко дјецу и међу одраслима поуке о њези зуба.

Помоћ која се дјецу указује потпуно је бесплатна и врши се о општинском трошку.

Дијете, коме је потребно да се лијече зуби и уста, добија писмо за родитеље или староце и по њихову пристанку упућују се у одређено вријеме на лијечење. Осим тога раздаје се дјецу упуство састављено из неколико најважнијих тачака о њези уста и зуба. Такви упуту и по учионицама су изложени да их дјецу увијек имају пред очима.

Тај упут од прилике гласи овако:

Десет правила о њези уста и зуба.

1. Важније је очистити уста и зубе него и лице опрати.

2. Поучи дјecu да што раније почну његовати зубе. Што се у младости пропусти не да се доцније никад накнадити. Исто је тако важно да први зуби буду здрави као и други (стални) зуби.

3. Чувај се слаткиша и мекане хране. Снажно жвакање тврдога црног хљеба је најбоље средство против кварења зуба.

4. Не заборави прије свега да прије спавања уста очистиш. Ко само у јутру зубе очисти, ради као и онај што је покрито бунар пошто је дијете у њега упало!

5. Механично чишћење четкицом и меким дрвеним чачкалицама чини основу његовања зуба.

6. Нешкодљиве водиче за уста и добра средства (пасте и прашкови) препоручује се као допуна њези и чистоћи. Средства која дџиса окидају и зубе омекшавају (киселине) ваља избјегавати.

7. Годишње ваља неколико пута зубе прегледати код зубног љекара, да би се за времена могло предузети лијечење.

8. Зубни камен ваља са зуба скидати.

9. Кварно коријење и остаци од зуба морају се безусловно повадити било да боле или не боле.

10. Старај се да дјецу твоја добију здраве зубе ради чега им дај нарочито у првим годинама живота добру и јаку храну (млијеко, јаја, зелено вариво и т. д.).

Напредни народи чине све то за своју омладину. Вријеме би било да и ми за нашу дјecu учинимо ма шта у овом погледу. Ако се свуда не би могле оснивати зубне клинике и добити зубни љекари, може се бар користити обавијештењем што може вршити и сваки школски љекар.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Хоће ли бити меда у овој години?

Лијепо и топли дани мјесеца фебруара и почетком марта ове год. пробудили су природу из њеног мртвила, а с њоме и малу пчелу, да се пожури на посао.

Пчелар је имао прилике, да мотри развитак легла бар у једне своје кошнице, те да с њом испоређује развитак и код других кошница.

Пчеле су налазиле доста паше на дријемовцу, јагорчини, дријенку, љубици, мртвој коприви, кајсији, раној шљиви, врби, лијесци и т. д. али за мало, јер се рано прољеће претворило у праву зиму, а у доба кад је требало цвјетање да буде у јеку. Срећа само што то ружно вријеме није дуго трајало; замијенило га је лијепо. И тако ће ова година послје трију прошлих — по пчеларство слабих — година бити боља него смо се могли надати послје оваквог грдног времена.

Прошла је година много пчелара опаметила, да крене бољим правцем, да пчелари рационалним начином, помичним саћем. Они примитивни и конзервативни пчелари тежаци, што су пчеларили у кошницама са непомичним саћем. А како и не бише то увидјели, кад су сада на квару због конзервативности; изгубили су прошле јесени много пчела.

У кошницама са непомичним саћем не можемо пратити развитак легла, нити видјети: има ли доста хране? Са ширењем легла троши се и храна. За то у ово вријеме пчеле требају доста меда и цвијетнога прашка „рђе“, јер ако тога немају, а настане неповољно вријеме, онда је зло по њих. Да нам се то не догоди, пчелар треба да је спреман, како ће им тада помоћи. Он треба да има меда у саћу, па да их прихрани. Треба да пази

и на то, када почиње главна паша, пошто ли у мјесецу мају, или у којем другом. До главне паше треба да кошнице ките од пчела.

Пчелар је могао прегледати своје кошнице, увјерити се о њиховом стању и напретку. Извадио је трутовско и пљесниво саће, те га замијенио чистим радиличким. Почистио је с пода труње и мртве пчеле. Не ваља труње просипати, већ га скупљати у каквом суду на пр. у празној петролејској канти, па га стопити, јер је то восак. Восак је скуп, јер га данас треба пуно у нашем животу; за то нам ваља чувати све оно труње, да не пропаде.

Код прегледавања својих пчела нашао сам 22. фебруара о. г. једну кошницу (американку), да је имала доста народа, али без меда. И она би најдаље за два дана угнула. Одмах јој додам три оквира меда у саћу; мегнуо сам их, гдје је највише пчела, а међу њих три ставио сам 2 оквира са пчелама, дакле: измијешао сам оквири. То сам забиљежио на цедуљци, што стоји на капку под кровом исте американке, да се могу касније равнати.

На 21. марта о. г. опет сам прегледао ту кошницу. Нашео сам 6 оквира, пуних легла и меда, те сам — могу рећи — на њару. Прегледавајући и друге, поступао сам и код њих према потреби, т. ј. од једне одвади по који оквир меда и намах га другој додај; све сам намирио са храном у фебруару, а након мјесец дана видио сам повољан успјех. Томе служи у прилог још и то, што су младе матице, излежене у 1910. и 1911. години.

Сваки пчелар треба да има на уму, да су само младе матице кадре одржати друштво и јакости. Оне су плодне, те почињу рано лећи јаја, одмах иза првог излијетања, док су се очистиле.

Ко је пазио на одгој матица, тај се може ове године надати и раним ројевима. Помислимо ли на народну пословицу: „рани тићи одлијећу“, то ће нам и они дати меда, јер ће се оснажити до главне паше. Њу ће исцрпсти у своју и пчелареву корист, наплатиће му обилно његов труд, нанијеће меда и себи и њему. Неће остати ни јабука, ни крушка, ни шљива, нити икоји други цвијет у пчелиној околици, а да га неће пчела обаћи. На тај начин она нам чини још једну голему корист — оплођује биље.

За то, ко жели, да му воће добро рађа треба да држи пчеле, а ко жели да има доста меда, треба да подиже воћњаке. За воћарство и пчеларство може се рећи да су то два рођена брата.

Према томе можемо се надати повољном успјеху од нашег воћа нарочито ондје, гдје пчела има.

Горњим редцима одговорио сам скоро једном пчелару, на његово питање: Хоће ли бити меда у овој години?

Он ми је обећао, да ће ове године започети пчеларити у кошницама са покретним саћем, што би и сви други пчелари требали да учине. **Ф. Ч.**

Рад око пчела у мају

Овај дивни мјесец, кад цијела природа пјева, носи нашим пчелама пуна њедра и руке, различна цвијећа, па зато није чудо, што се живот у кошници приближава својему врхунцу. На лета сина јак мирис, пун мравиње киселине, које је пун ваздух у кошници, па чува кошницу и све шта је у кошници од разних болести.

Радилица је све више, које вриједно доносе мед, рђу и воду. Свакога сахата рађају се стотине младих пчела из ћошкестих ћелица. Трутови, ти вјесници ројидбе излијећу кад сунце најбоље грије, а у матичњацима расту и дозријевају младе матице. Све то говори и опомиње пчелара да се ројидба приближава. Зато пчелар мора бити спреман. Све што му за ројидбу треба, мора бити при руци. Тада ће му се посао милити и досијеће и на великом пчелињаку, да све на вријеме уради.

Ко нема времена да по читаве дане и недеље сједи крај кошница и пази на природне ројеве, тај ће изројити своје кошнице вјештачки. Чекајући на природне ројеве, многи је пчелар покварио себи рачун, зато треба ројити вјештачки. Вјештачким ројењем можемо више пута ухватити по коју добру пашу, коју би можда изгубили чекајући на природне ројеве, који се више пута скаћивају.

Вјештачки ројити треба најача друштва. Слабицу ћемо убити, ако је вјештачки изројимо, а рој од ње неће ваљати. Док у кошници нема трутова и залежених матичњака, не треба кошнице вјештачки ројити. Сувише рано вјештачки ројити исто је што и кидане зелена воћа с гране.

Ако настане хладно и кишовито вријеме или ако паша пресече, треба кошнице издашно прихрањивати. Јер ако пчелар пусти, да пчеле почну трутовско, па и пчелиње лијегло избацивати, одгађа се ројидба, а може да се и сасвим нагон за ројидбом за ту годину угаси.

Претјерано ројење убивство је за пчеле и пчелара, зато пчелар мора претјераној ројиби на пут стати. Довољно је кад јака

кошница да један рој. Слабица све ако хоће не смије се ројити.

Познато је, да се пчелари радују ранијим ројевима. Но у крајевима, гдје има позне паше, могу и каснији ројеви бити корисни.

Стари мед треба полагано отклапати, да га пчеле измијешају са новим медом, па да нам не смета кад будемо мед истрасли.

Ко хоће да дође до младога залишнога саћа, нека за вријеме које главне паше, повади из најјачих друштава све саће, па нека пусти, да друштва сама граде саће. Тиме је друштво доведено у стање роја, па ће врло брзо изградити додано му вјештачко саће или почетке. Друштвима са стрим матицама, треба дати вјештачко саће, а друштвима са младим овогодишњим матицама, могу се дати и почеци. Ја нигда не дајем пчелама почетке.

Сад је вријеме за запаћање залишних матица. Сад треба кошнице са матицама, од три године безматичити. Ако би се које друштво усићило, да изведе себи младу матицу, сад му је лако помоћи, јер има матичњака и младих матица на све стране. Кад безматичимо кошнице, не треба све кошнице, које хоћемо да безматичимо, узједанпут обезматичити, него двије три најјаче и које нам се најбоље допадају, па кад ове изведу и заклопе матичњаке, треба обезматичити и све остале, па додати свакој по сат са готовим матичњаком.

Ако је паша издашна, имаће у овом мјесецу и истресаљка посла.

Б. Коларовић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Одликовања. Њ. Величанство Краљ Господар благоизволио је одликовати четвртим степеном Данилова Ордена Милована Бошковића, члана обласног суда на Цетињу.

Високи дар. Њ. Кр. Височанство Књагиња Милица, благоволила је даровати 3000 перпера Болници Данило I за корисне сврхе.

Прослава Спасов дана. Као и сваке, тако је и ове године Спасов дан, за који су везане најзначајније успомене историје наше Отаџбине, прослављен је у цијелој земљи на свечан начин, а у црквама је приређиван помен оним нашим витезовима, који своје животе славно положише на Граховцу 1858. г. Тако нам из *Подгорице* о прослави Спасовдана пишу:

На Спасов дан у јутро пред овдашњом црквом слегла се сва стојећа војска, цио официрски кор са бригаиром г. Б. Бошковићем на челу, грађанство с председником, сва гимназија с управитељем и наставницима, основне школе — женска и мушка — дјечије забавиште, радничка школа (скупа око 1200 ђачади црногорске) и пјевачко друштво „Бранко“ са заставом. Све се то слегло пред божим храмом да ода хвалу Богу за најсјајнију, најзначајнију побједу црногорске војске и да се помоли за покој витешких душа славно палих — тога дана — оцаца наших. Чинодјејствовао је г. прото Петровић, који је на крају држао језгровит и пригодан мјесту говор.

Из цркве се све упутило Војном Стану, да војсци честита њену и свих Црногораца славу — славу оружја нашег, свесрпску славу...

Грађани и чиновништво с официрским кором ушло је у зграду дивизијске команде. Војска је постројена по четима у водне колоне у дворишту Војнога Стана лицем к веранди главне команде. На веранду је изашао бригаир г. Благо Бошковић, који је послје једногласног одушевљеног отпоздрава војске, на његов поздрав, упутио војсци пун јаке садржине говор, у коме је ванредном дикцијом оцртао велики значај данашњег дана и по историју Црне Горе и црногорског оружја.

Говор г. бригадира Бошковића учинио је и на војску и на све тако јак утисак, да се из 2—3 хиљаде грла одушевљено „Живио!“ за дуго послје хорило, проламајући општу тишину лијепог прољећног дана, а ехо околних брда преливаше се у небесне ријечи: „Радуј се, Царе јунака, јер имаш не велику бројем, али љубављу к Теби велику и духом снажну вјерну ти војску!“

Војска је послје тога почашћена пићем, а грађанство, чиновништво и официрски кор бригаир је примио у сали команде, гдје је чекало такође спремно пиће. Г. бригаир Бошковић наздравио је Њег. Величанству Краљу Господару, а председник општине испред грађанства честитао славу и наздравио војсци црногорској. Зидови команде грмили су одјеком одушевљених усклика свију присутних.

У пријатном веселом разговору, уз чаше свјежа домаћег пива, провело се до близу подне, а војска је међутим заматнула весело оро уз грмљаву народних пјесама. Иза тога је војска у двојне редове пошла к логору, а официри, чиновништво и грађани испратили су команданта г. Бошковића до његовог стана, odakле су се,

повоно почашћени од грађана, у најпријатнијем расположењу развили својим кућама носећи највеће успомене с овога величанственог слања, што га Подгорица на Спасов-дан није до данас дочекивала.

Прилог Влашкој Цркви. Г. Михаил Поповић, државни саветник у пензији, приложио је парохјалној доњокрајској Влашкој Цркви један метални посребрени полијелеј дивне израде од 18 свијећа, на чем црквени одбор поменуте цркве изјављује г. Поповићу искрену захвалност.

Скупштина „Његоша“. Сјутра, у недељу, држаће прво црквено-пјевачко друштво „Његош“ скупштину с овим дневним редом: подношење оставке друштвене управе с мотивацијом; избор нове друштвене управе; и евентуалије. Скупштина ће се држати у згради мушке основне школе у 10 сати прије подне и на њој су сви чланови позвани нарочитим позивом.

Добротвор. Фонду сиромашних ученика цетињских основних школа предао је г. Вило Н. Мартиновић, књијар, перперiera педесет, коју су суму приложили поменутом фонду другови покојног Ђура А. Иванишевића, те је тим покојник постао добротвор фонда. Овај лијеп примјер заслужује сваку похвалу.

Просвјетни добротвор. Г. Василије Марковић, велепосједник из Подгорице и ваздашњи пријатељ просвјете, уписао је свога пок. брата Мата за добротвора Пјевачког Друштва „Бранко“ и тиме понова дао видна доказа својој жељи за напредак ове просвјетне установе. Друштво „Бранко“ је сада и вазда захвално г. Василију, а његовом добром брату пок. Мату нека је вјечни спомен.

ТЕЛЕГРАМИ

Калсруе, 29 априла — Цар Вилем је приспио.

Цариград, 29. априла. — Бивши министар Халил једногласно је изабран за вођу партије јединства и напретка. — Сенат је одборио пројект односно привременог увођења царинске тарифе од сто на сто на производе италијанске. — Према саопштењу министарства војног од прекуче су обустављени радови око вађења мина из Дарданела, услед рђавог времена. — Министарство унутрашњих дјела, јавља да су нереди избили на сјеверу од Пећи у селу Истоку, гдје су радници, који су пошли да граде нови конач, били нападнути, али на савјет мутасерифа ред је повраћен. — Два официра артиљеријска из Пећи, у околици Гусиња, напала је оружана чета и отела им коње. Народ је пуцао на војно одјељење, које је пошло у потјеру за четом; један жандарм погинуо, а један жандар и два војника рањена. Одјељење је ипак подрло у село и похапсило бунтовнике. — У скадарском вилајету бунтовници из Задрима хтјели су да натјерају старјешину жандарске постаје у тјеснацу гасичком, да напусти постају и кад је то наредио одбио, отпочела је паљба, која је послје неколико сати прекинута доласком војске и растјеривањем бунтовника. Телеграфске жице, које су биле покидане, поправљене су.

Цариград, 29. априла. — Побја се вијест да су Италијанци заузели Карпадос. Комуникације са Родосом успостављене су, само су три брода италијанска остала код Родоса. Педесет Италијанаца доведени су из Смирне, као ратни заробљеници.

Рим, 30. априла. — Адмирал Вилала телеграфира да су Италијанци јуче на острвима Карпадос и Касос истакли народне заставе заробивши гарнизоне и цивилне власти.

Цариград, 30. априла. — Италијанци заузеше Кастел Оризо на југо-источној обали Мале Азије. — Говори се, да је публициста арбански и посланички кандидат у вилајету јанинском Дервиш Хилми убијен. Вијест се не потврђује званично.

Солун, 1. маја. — Сва посредовања да се побуњени Арбанаси у Такову смире и предаду оружје пропала су, и ако им је валија при-

јетио војском. Број побуњених Арбанаса износи 2000, и налазе се на висовима око Такова.

Цариград, 1. маја. — На дугој данашњој сједници министарског савјета рјешавало се о прикупљању руске војске и кретању флоте руске у Црном Мору. Гирс је данас изјавио да је то само у циљу маневара. — Савјет се такође бавио положајем у Арбанији, који јако узнемирује владу. — Вијест о заузимању Кастел Оризо нетачна је.

Рим, 1. маја. — Адмирал Виала телеграфира да су италијански бродови јутрос пред острвима Леросом, Патмосом, Калимосом позвали на предају и заробили тамошње гарнизоне и одвели их заједно са грађанским властима на бродове.

Хамбург, 2. маја. — Краљ Дански на пролазу умро је од капље.

Берлин, 2. маја. — Барон Маршал наименован је за посланика у Лондону.

Солун, 2. маја. — Један и по батаљон с брдском батеријом из Приштине отишао је у Исток, гдје су такође приспјеле и трупе из Пећи. Арбанаси су се повукли у планине. Цијелу ноћ је трајало препуцавање. Три батаљона отпутовали су одавде за Митровицу.

Софија, 2. маја. — Посланик турски Наби бег упутио је влади питање, да ли је истинито тврђење, да унутрашња револуционарна организација и њени представници у Софији хоће заједнички да дјелују са усташима арбанаским. Тврди се, да ће влада Бугарске одговорити, да њој ништа није познато о сличним намјерама македонских револуционара.

Париз, 2. маја. — Полиција је нашла траг разбојницима Гарније-у и Вале-у у једној кући у Ножан на Марни, коју је опколила. Разбојници су се бранили палбом из пушака. Кров куће је пробијен великим камењем баченим с моста. Три лица рањена. Виљмин, метреса Гарније-а, при изласку из куће ухапшена је.

Атина, 2. маја. — „Агенција“ јавља да су Турци успјели, да искрцају 200 војника на Матиленео посредством барака дуванске режије.

Цариград, 2. маја. — Префектура порта обавијестила је агенте трговачких бродова да ће пролаз Дарданела бити слободан 6. маја. — У турским круговима се тврди, да је једно одјелење руске флоте пропловило близу уласка у Босфор што је узбунило народ тако, да је извјесан број дјете и жене потражило склоништа у Цариграду. Порта намјерава да затражи од Русије објашњење по томе предмету. Тврди се, да је флота руска већ ушла у Севастопољски пристан.

Париз, 2. маја. — Послије опсаде и жестоког препуцавања између разбојника и полиције, бачена је кућа у ваздух, иза чега је полиција пошла на јуриш. Гарније и Вале заклоњени иза страмаца бранили су се жестоко. Док их није полиција шчепала. Гарније је већ био мртав, а Вале је још дисао и затим издахнуо.

Хамбург, 2. маја. — Краљ Дански се осјећао синоћ врло добро. Приликом уобичајене шетње близу хотела, гдје су одјели он и краљица, позлило му је. Пренијет је у аутомобилу без свијести у болницу, гдје је умро. Присутни га нијесу познали. Исту ноћ је тијело краљеве пренесено у хотел.

Цариград, 2. маја. — Одјелење турско-арапа изненадним нападом растјерало је код Бенгази један батаљон италијански, који је претрпио велике губитке. — Тврди се, да су Италијанци искрцали били у Кастел Оризо једно одјелење војске, па га затим поново укрцали.

Париз, 3. маја. — Поанкаре ће ићи на љето у Петроград, гдје ће

измијењати са Сазоновим погледе односно спољне политике.

Лондон, 3. маја. — Лорд Крев је изјавио да Енглеска нема никаквих ни обавеза војничких, ни тајних уговора, које би је могле увести у потешкоће.

Биоград, 3. маја. — У круговима политичким очекује се оставка кабинета Миловановићевог.

Цариград, 3. маја. — Бивши Министар Халил са 163 против 12 гласова изабран је за председника скупштине.

Цариград, 3. маја. — Ушљед блокаде Јемена од стране Италијана велика је оскудица тако, да је неколико војника и урођеника помрло од глади. — Министарски Савјет поново се бавио питањем о концентрацији руске војске на Кавказу, Одеси и Севастопољу. — Према извјешћу команданта корпуса у Скопљу, који је приспио из Митровице, пријеки су судови већ почели рад у Такову и Пећи. На основу званичних извјештаја, ред се почео враћати, изузимајући неколико одвојених случајева; усташа су почели да се разилазе по селима. Влада је ипак из предосторожности наредила да се качанички кланац посједне. — Избори у Приштини довршени: Хасан бег и Неџиб, најжешћи опозиционари, избрани су.

Солун, 4. маја. — Према званичном извјештају, усташки покрет у сјеној Арбанији угушен је. Већи дио изасланих трупа заустављен је у Феризовићу.

Цариград, 4. маја. — Данас последице подне Гирс се дуго разговарао са Талас бегом односно неких потраживања руских поданика. Што се тиче централизовања руске војске, рекао је, Турска не треба да се узнемирава, јер то Русија чини ради одржања свог унутрашњег поретка.

ОБЈАВА

Краљ. Министарство Финансија и Грађевина овим износи на јавну лицитацију 54.700 комада разних дописних карата у бојама, издатих 1910 год. од Одбора за прославу педесетогодишњице владања Њ. В. Краља Господара, које су од истог Одбора као нераспродате примљене и то: дописнице обичне величине ком. 36.400 (у бојама) са сликама: Улчиња — 4 врсте, Бара — 3 врсте, Старе Дукље — 2 врсте, Ријеке Црнојевића — 2 врсте и по 1 врста Подгорице, Вир-Пазара, водопада код манастира Морачког и моста код Биоча, које се продају по 10 пара комад; и „Анкер-панорама“ дописница ком. 18.300 (у бојама) варош: Цетиња, Подгорице, Колашина, Манастира Острога и Плавнице — по 1 врста и Подгорице и Никшића — по 2 врсте, које се продају по 16 пара комад.

Ко би ову количину дописница хтио купити, нека изволи најдаље до 17. маја о. г., поднијети овоме Министарству у затвореној куверти своју писмену понуду, којег дана ће се исте отворити и ономе ко буде највишу цијену понудио. — ако би иста била Министарству повољна — дописнице уступити.

Број 4566. Из канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, 14. априла 1912 год., Цетиње. 3,5

ОГЛАС

Сви ниже изложени Закони, Стеногр. Биљешке Црногорске Народне Скупштине за Краљевину Црну Гору и Албуми, Јубиларна издања са назначеним цијенама могу се добити на Цетињу у књижарама: Мартиновића и Иванишевића и А. Рајнвајна; у Подгорици у књижарама: Коста К. Станића, Рундо и Загора и П. Вукотића; у Никшићу у књижарама: Симата Гарчевића и Ш. Лаковића; у Колашину: у књижари: Кујачића и Тошковића.

1. Устав за Кр. Црну Гору	1—
2. Закон о редбе, упуства и др. за осн. школе	2—
3. Закон о нар. школама	—50
4. Закон о судском поступку у грађанским парницама	1—
5. Закон о штампи	—50
6. Кривични Закон	2—
7. Закон о изборима народних посланика	—30
8. Закон о уређењу Држ. Савјета	—30
9. Закон о пословном реду у Држ. Савјету	—30

10. Закон о Министарској одговорности	—30
11. Закон о Експропријацији	—30
12. Закон о уређењу привредног Савјета	—02
13. Закон о привременом пословном реду у Народној Скупштини	—40
14. Закон о јавнијем зборовима и удружењима	—20
15. Закон о држ. буџету	—30
16. Закон о парохијском свештенству	—50
17. Закон о јавним правозаступницима	—50
18. Трговачки Законик	—80
19. Закон о порезу на алкохолна пића и таксирању судских пресуда	—20
20. Закон о поступку судском у кривичним дјелима	1:50
21. Закон о подјели, насељењу и уживању Бривске Горе	—30
22. Закон о измјенама и допунама у закону о изборима народних посланика	—30
23. Закон о административној подјели Црне Горе	—30
24. Закон о Устројству судова у Кр. Црној Гори	—30
25. Закон о измјенама у Кривичном Закону	—20
26. Закон о измјенама и допунама у закону о порезу на приносод капитала и рада од 15. нов. 1905. год.	—30

27. Закон о Лову	—
28. Закон о држав. новцу	—
29. Закон о повластицама	—
30. Закон о рудама	—
31. Закон о измјенама и допунама о јавним правозаступницима	—
32. Закон држ. Зајму за 1912. г.	—
33. Закон о таксама	—
34. Закон о порезу на принос од капитала и рада из 1911. г.	—
35. Правилник Државне Хипотекарне Банке Краљевине Црне Горе	—

Стеногр. Биљешке Цр. Нар. Скупштине
Свеска за годину 1906. — перп. 4—
" " " 1907. — " 4—
" " " 1908. — " 2—
" " " 1909. — " 2—
" " " 1910. — " 4—
" " " 1911. (ванредан сазив) — " 0:50

Албуми

— Јубиларна издања —
Албум слике из Црне Горе од перп. 1910 године — 3—
Албум Владајуће Куће Петровић-Његош од 1910 год. — 4—
Албум Владајуће Куће Петровић-Његош у луксузном издању 50—
Цетиње, 1911.
Управа Држ. Штампарије

СЛУЖБЕНА ОБЗНАНА

(Особито важно за наше трговце увознике)

Због тога, што често од појединаца добијам протесте противу „Барског Друштва“ за нестанак или кварење пошиљака (нарочито трговачког еспапа), које то Друштво жељезницом и паробродима превози на начин, који не одговара законским и другим установљеним прописима и што многи из незнања тих прописа пропуште прибавити на вријеме средства за доказ своје штете, принуђен сам овим обзанама како треба поступати, прије свега, кад се од органа „Барског Друштва“ примају пошиљке, дате том Друштву за превоз, а како кад се утврди да је у њима учињена штета при превозу жељезницом или преко Скадарског Језера.

1) Сопственици пошиљака или њихови опуномоћени замјеници, кад примају ове од органа „Барског Друштва“ у жељезничким или паробродским станицама, не треба да пошиљке приме нити пријемних да потврде својим потписима, док не виде: да ли је односна пошиљка онаква, каква је предата „Барском Друштву“ — како што се тиче броја коли, тако и што се тиче стања ових (у колико превозилац законски и иначе по установљеним правилима и уредбама одговара за ово друго). Ако у пошиљци нешто недостаје или је иначе учињена каква поврједа исте, то утврђују записнички сопственици пошиљке, односно његов пуномоћник, и старјешина жељезничке, односно паробродске станице, који и потписују тај записник и на исти се ставља печат дотичне станице. Овај се записник предаје с односном пошиљком сопственику исте или његовом пуномоћнику. — Ако би дотични орган „Барског Друштва“ с чега било одрекао на горе описани начин известити констатацију штете или се он и онај, који пошиљку прима, не би сложили у тој констатацији, други ми се има на то пожалити телеграфски и до мог одговора не треба да спорну пошиљку прима.

2) Они, који хоће да траже од „Барског Друштва“ накнаду за своје оштећене односно нестале пошиљке, треба да то учине одмах, чим буду о штети извјештени. Тражење има бити писмено и исто треба поднијети у два примјерка преко старјешине жељезничке односно паробродске станице, у којој је утврђена штета, заједно са записником о том и осталим документима (листом предаје, односно приказницом, полице, ако се ствар тиче пошиљке, која је дошла морем, па не нађена у магацину „Барског Друштва“ у Бару, и оригиналним рачуном о вриједности нестале робе) или само с тим документима без записника, ако пошиљка није ни дјелимично дошла (у којем случају се тражење подноси оној жељезничкој односно паробродској станици, преко које се пошиљка имала примити). Орган „Барског Друштва“, којем се на овај начин писмено тражење с прилозима подноси, има на једном примјерку тог тражења прибиљежити: кад је његов уникат примио и што је све још с њим примио и, потписав ту прибиљешку, те потврдив ју печатом станице, повраћа спис предаваоцу тражења.

3) Ако се најдаље у року од мјесеца дана, пошто се писмено тражење назначено у предходној тачци са прилозима му предаде, „Барско Друштво“ на исто не одазове, оштећени се има обратити мени, упутив ми уз посебну жалбу противу „Барског Друштва“ и онај дупликат писменог тражења поднесеног дотичној жељезничкој односно паробродској станици.

Сва писмена, која ми се упућују у вези с мојим службеним положајем, као и документа те остали прилози ових, да би се по закону могла узети у поступак, треба да су снабђена прописним таксеним маркама.

Напомињем, да се ради на томе, да се „Барским Друштвом“ и односним царинарницама пломбирају жељезнички вагони и мауне (шлепови), у којима речено Друштво прегони робу, те ће онда још бити спријечено кварење те робе и наставање исте; а и кад би било тако, пошто ће плombe на пошљедним станицама ломати и робу преграти дати заједнички тамошње царинарнице и органи „Барског Друштва“ још лакше ће се тад долазити до доказних средстава за утврђивање штете у тој роби.

Број 445.

Бар, 12. априла 1912. г.

ДРЖАВНИ КОМЕСАР
при Барском Друштву и Монополу Државне
Саво П. Вулетић.

СЛИЈЕДИ ДОДАТАК

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење износи на лицитацију пренос поште поштономом Никшић—Шавник од 1. августа 1912. год.

Поштанске станице Никшић и Шавник држаће у својим канцеларијама за овај пренос лицитацију на дан 10. јуна о. г. од 9—12 сати прије подне. — Ближа обавјештења могу се добити такође код истих станица.

К броју 4693. Из поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела, 11. априла 1912., Цетиње. 3,4

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфско одјељење износи на лицитацију око 3000 кгр. старе гвожђарије од параброда „Ластавице“. Ко би исто желио купити у целини или по комадима, нека се пријави ријечкој и т. станици, која ће 29. априла о. г. за продају исте држати јавну лицитацију у својој канцеларији од 9—12 сати прије подне.

К броју 3864. Из поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела, 11. априла 1912., Цетиње 3,3

Службени огласи

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Милана Ђ. Кривокапића из Грахова, извршиће се 21. августа ове године.

Виђи оглас у 9. броју «Гласа Црногорца» 1912 год.
Број 11. 352 ex 1911.

Грахово, 25. априла 1912.
— Краљ. Капетански Суд, —
Р. 40, бр. 383, 1,1 кап. Ш. Ковачевић.

ОГЛАС

Овим се износи на јавну продају доље описана непокретност бар. Милаша Жугића и синова му, у звано мјесто «Орашац» према пресуди Кр. Обласног Суда, од 26. септембра 1911 год., број 1119—IV—1911—224, 9 рала питоме земље и на истој шуме буквице. — Имање је процијењено перпера 2000., а продава се за дуг Илије Давидовића и Крета Баранова.

Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог суда, за коју се одређују три рока: 15. маја, 15. јуна и 15. септембра 1912 године.

На првом року имаће се пеће продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, на трећем року уступити се понудиоцу највише цијене.

Позивају се сви они, који имају реално право и право прече купње, да се пријаве овоме суду прије дана првога рока за продају.

Опис непокретности:

Граници: од истока Милинко Жугић, од запада Навловић, од сјевера Павловић, од југа комуница. Број 878. 355—1911.

У Жабљаку, 7. априла 1912 год.
Кр. Капетански Суд,
Р. 167, бр. 388, 1,1 кап. М. Шибалија.

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности удове Стане И Петровић из Косора, извршиће се 28. августа 1912 год. Виђи оглас у 10 броју «Гласа Црногорца» ове т. год.
Број 245. 667—1909.

У Дољанима, 30. априла 1912 год.
Капетански Суд,
Р. 41, бр. 389, 1,1 кап. Кр. Ј. Ивковић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Мијајла Пероналова Банковића из Дреноштице, за наплату дуга Црногорске Банке, која је процијењена перпера 800.

Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог суда. За продају одређују се два рока: 28. маја и 12. јуна ове године од 8 до 12 прије и од 2 до 3 сата после подне. На првом року непокретност се пеће уступити испод процијењене вриједности, а на другом уступити се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лиценат дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

Два комада оранице и ливаде у «Јакићевцу»; први комад $\frac{3}{4}$ од рала и 6 коријена смокава; граници: од истока и југа вода, од запада Никола Пероналов, од сјевера комув. Други комад $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ (45) м оранице, $\frac{1}{8}$ ливаде и 3 коријена смокава; граници: од југа вода, од запада Милинко Павлов, од истока Никола Пероналов, од сјевера комув.

Први је комад процијењен 600, а други 200 перпера.

Број 324. 181—1912.
Богетићи, 27. априла 1912.

— Капетански Суд, —
Р. 194, бр. 386, 1,1 кап. М. Мјушковић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Живка Мићунова Банковића из Дреноштице, за наплату дуга Црногорске Банке, која је процијењена перпера 750.

Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог суда.

За продају одређују се два рока: 28. маја и 12. јуна ове године, од 8 до 12 прије и од 2 до 3 сата после подне.

На првом року непокретност се пеће уступити испод процијењене вриједности, а на другом уступити се понудиоцу највише цијене.

Сваки је лиценат дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) У «Гостину улици» 5 мотика винограда и $\frac{2}{4}$ оранице, удут и воће, 15 коријеа смокава, крушке и цање; граници: од истока комув, од запада поп Илија, од југа Веко Банковић, од сјевера Ђоко Шћелов

Број 255 163—1912.
Богетићи, 27. априла 1912
Капетански Суд,
Р. 168, бр. 384, 1,1 кап. М. Мјушковић.

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Обл. Суда у Никшићу, од 24. октобра 1911 год. Број 4131—IV—1911—1357, износи се на јавну продају доље описана непокретност Сима Адића из Милочава, за измир дуга Саван Николића из Шиве која је процијењена перпера 2300. Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог суда за вријеме канцеларијских ура. За продају одређују се три рока и то: 25. маја, 25. јуна и 25. септембра ове год у 4 сата после подне. На првом року непокретност се пеће уступити испод процијењене вриједности, а на другом року хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Лиценатанти су дужни положити јемство 10% од процијењене вредности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, као и они који имају право прече купње, да се овом суду пријаве прије прве продаје.

Опис непокретности:

У «Вироштак» 3 рала оране земље у 4 комада и два листобера горе; граници од свију страна сеоским удаом.
Број 306. 1912—231.
Кочани, 24. априла 1912 г.
Краљ. Капетански Суд,
за капетана,
Р. 176, бр. 380, 1,1 кмет Милош Вукотић.

ОГЛАС

На основу наређења Краљ. Обласног Суда из Никшића, од 7. марта 1912 г. Број 1287—IV—1912—349. У смислу члана 80., 81., 82. Правила Прве Никшићке Штедионице, износи се на јавну продају доље описана непокретност Горчина Рогановића из Клачине, за измир дуга Штедионичког, која је процијењена перпера 4700. Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог суда 20 јуна 1912 г., за вријеме канцеларијских ура. На одређеном року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Сваки лиценат дужан је положити јемство 10% од процијењене вриједности. Позивају се сви они, који имају какво реално право; дужници повјериоци и они који имају право прече купње, да се пријаве овом суду прије означеног рока.

Опис непокретности:

3 $\frac{1}{2}$ рала земље у «Кусиде»; граници: од истока Лука Лазарев, од запада Јоко Ставков, од сјевера Главница, од југа Јанко Видов.

II) 1 $\frac{1}{2}$ рало оранице у Клачину; граници: од истока Мато Катарић, од запада Шалета Зеков, од сјевера Сава Иванов, од југа пут.

III) Два рала оранице «Јеленак»; граници: од истока и запада Андрија Ђуров, од југа и сјевера пут.

IV) 4 косе ливаде на «Брегове»; граници: од истока Лука Лазарев, од запада Андрија Ђуров, од сјевера пут, од југа ријека.

Број 330 1912—255
Кочани, 18. априла 1912.

Краљ. Капетански Суд,
за капетана,
Р. 214, бр. 380, 1,1 кмет Милош В. Вукотић.

ОГЛАС

На основу наређења Кр. Обл. Суда у Никшићу, од 7. марта 1912 год. Број 1298—IV—1912—403, а у смислу члана 80., 81., 82. Правила Прве Штедионице Никшић, износи се на јавну продају доље описана непокретност Саван Бујадновића из Клачине, за измир Штедионичког дуга, која је процијењена пер. 3600. Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог суда за вријеме канцеларијских ура 10. јуна ове год. у 4 сата после подне.

На одређеном року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене. Сваки лиценат дужан је положити јемство 10% од процијене. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право; дужници повјериоци и они, који имају право прече купње, да се пријаве овом суду прије означеног рока.

Опис непокретности:

1) 6 рала земље; граници: од истока Јован Ђуров, од запада Живан Лазарев, југа Горчин Роганов, од сјевера својом оградом.

II) 5 коса ливаде; граници: од истока Јован Ђуров, од запада Зрно Јованов, од сјевера пут, од југа ријека

Број 329. 1912—254.
Кочани, 16. априла 1912.

Краљ. Капетански Суд,
за капетана,
Р. 180, бр. 380, 1,1 кмет Милош Вукотић.

ОГЛАС

У извршењу пресуде Краљ. Великог Суда, од 11. фебрура т. г., број 2873—IV—1911—1139. Износи се на јавну продају доље описана непокретност наследника пов. Митеље Булатовића из Врујана, за измир дуга кап. Станана Марлића из Лијеве-Ријеке, која је процијењена перпера 2070.

Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог суда.

За продају одређују се три рока: 20. маја, 20. јуна и 20. септембра 1912 год. за вријеме канцеларијских ура.

На првом року непокретност се пеће уступити испод процијењене вриједности, а на другом року хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ од процијењене вриједности, на трећем року уступити се понудиоцу највише цијене.

Лиценатанти су дужни при илканту положити јемство 10% од процијењене вриједности. — Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:

1 рало, $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ оранице, $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$ косачице (барче) са припадајућим воћем; граници: од истока и југа до племенског пута, од сјевера и запада путником и потоцином до црквине земље; процијењено перпера 1500

1 кућа сељачка (брињача); процијењена пер. 450. 12 листосјека у три комада; граници: од истока путником до Трипка Ђаловића и потоком, од запада: до црквине, Крета и Јакића Меденица, од сјевера до Риста Рашиновића, Трипка Ђаловића до пута, од југа до црквине Крета и Јакића Меденица; процијењено пер. 120.

Број 523. 100—1911.
Маи. Морача, 20. априла 1912 г.
— Краљ. Капетански Суд, —
Р. 239, бр. 385, 1,1 кап. Ј. Ракочевић.

ОГЛАС

У извршењу пресуде Кр. Обласног Суда у Никшићу, од 23. фебрура 1912 г., број 1055—IV—1912—44.

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Ђура Н Ковтића из Куника, за дугове: Пера Радуловића и Блажа Цековића; процијењена перпера 600.

За продају су одређени три рока: 1. јуна, 1. јула и 1. новембра т. г.

Продаја ће се извршити у канцеларији подписатог суда у Озришанима од 8 сати прије до 5 после подне.

На првом року непокретност се пеће уступити испод процијењене вриједности, а на другом хоће, али пеће испод $\frac{2}{3}$ процијене, на трећем року уступити се понудиоцу највише цијене.

Лиценатанти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, као и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) $\frac{2}{4}$ од косе ливаде у «Славље»; граници: од истока-истога дужника Контића, запада Мрдење Тетковића, сјевера Нило Ј. Вуловић, и запада пут; (процијењено пер. 600.)

Број 531. 1912—516—1911 год.
Озришани, 1. маја, 1912.

— Кр. Капетански Суд, —
Р. 183, бр. 395, 1,1 кап. Б. Тетковић.

Приватни огласи

ПРОДАЈЕМ

ВИНА ЦРМНИЧКОГА на вишу и мању количину кило 1 перпер; Шљиве Србијанске од најбоље врсте кило 4 перпера; Лозовога првенца кило 4 перпера.

Цетиње. Митар Пајовић.
Р. 28. Бр. 393. 1,4.

ОГЛАС

Из слободне руке продајем моју једнокатну кућу постојећу у варош Дан-град. Кућа је саграђена од тврдог материјала, и довршена прошле године. Кућа се налази на бошњу улаза у Варош, за ближа изљења обратити се на Спаса Гвозденовића трговца Дан-град.

Дан-град. Марко Перчевић
Р. 45 бр. 340 2—3 Косови Луг

Обућарску радњу пренио сам у моју кућу испред куће Василије Марковића, снадбјевену најбољим материјалом под гаранцијом. Израђујем чизме од најљепшег бокса од 35 до 40 перпера.

Подгорица. Стеван Перовић.
Р. 29 бр. 322 3—10

ЗАХВАЛНОСТ

Под утиском вјечите туге и жалости за нашим никад незаборављеним сином и братучедом

† Ђуром А. Иванишевићем,

који се послје кратког, али тешког боловања, у најљепшој својој младости, — 28. години свога живота пресели у вјечност 22. овог мјесеца — сматрамо за особиту дужност овим путем изјавити нашу најоданију благодарност *Њиховим Краљевским Височанствима Књазу Мирку и Књагињи Наталији*, који су благоизвољели изјавити нам преко свога ађутанта госп. ком. Мргуда Јовићевића своје високо саучешће.

Дубоко смо захвални г. г. докторима: Милу Илићковићу и Б. Перазићу, особито овом првом, који су се тако искрено и с највећом обазривошћу трудили, да нам милог покојника сачувају од преране смрти, а у посљедње његове дане да му тешке болове умире и олакшају; г. г. свештеницима: проту Крсту Матановићу, Симу Мартиновићу и Стеву Дрецу на извршеном опијелу; наставницима чет. народ. осн. школа: госпођи Јани Рашовићи и г. Митру Јовановићу с ученицима-цама и пјевачком хору Радничког Друштва — на спроводу.

Најискренија и незаборавна хвала грађанству обојег пола вароши Цетиња и околине, Вајицама, Стругарима, Боковљанима, Шоћима и нашој браћи Доњокрајцима, који у онако великом броју похиташе, да заједно с нама омиљеног нам покојника оплачу и до вјечне га куће допрате.

Братска и искрена хвала пријатељима и познаницима, који нам телеграфски и писмено саучешће изразише.

Веома смо ганути особитом пажњом покојникових другова и познаника из вароши и околине, који га у знак незаборавног сјећања уписахе за члана дсбротвора: «Фонда сиромашних ученика цетињских народних основних школа» и Радничког Друштва, а на мртвачком одру онако лијеп виенац положише.

Срдачна хвала г. Петру К. Мартиновићу, који се са покојником на гробу опростио дирљивим говором.

Још једном наша најтоплија хвала свијема и сваком, ко нам ма којим путем указа утјеху у овом тешком губитку нашег милог Ђура, чија смрт несрећној мајци одузе и посљедњу наду — од четири сина и једне кћери, — те је за навјек у црно зави, а његове рођаке, пријатеље и познанике за далеко ожалошти.

Цетиње, 25. априла 1912.
Ожалошћени: мајка Стане; братучеди: Станислав, Љубомир и Саво; тетка Ђане и остала родбина. Р. 327, бр. 379, 1,1

БЛАГОДАРНОСТ

Поражени смрћу нашег доброг и никад непрежаљеног супруга, оца, брата и стрица

† Риста Перова Милошића официра

који се у четвртак 12. овог мјесеца, послје кратког боловања пресели у вјечност, у 56-ој години живота, сматрамо за особиту дужност, да овим путем изјавимо доживотну благодарност многобројним пријатељима, кумовима и познаницима: из Служа, Мартиновића, Копита, Петровића, Црнаца, Бандића, Лужнице, Грба, Дољана, Момишића, Загарача, Љешкопоља, Подгорице, Бери и Тоноша, који у великом броју дошоше, да покојника испрате.

Нека је вјечита хвала официрима Спуче Бригаде, који на челу свога командата г. Милутина Вучића спровод увеличаше и своје другу пошту потоњу указаше.

Хвала свештенику г. попу Луки Радовићу, који је над покојником опијело одржао.

Незаборавна хвала г. Ђорђу Јововићу учитељу, који са ђацима мјесне осн. школе спровод увеличаше и који се са покојником на гробу дирљивим говором опрости.

Још један пут нека је доживотна хвала свакоме, ко нам ма којим путем изјави своје саучешће у нашој големој жалости.

Служ, 24. априла 1912 год.
Ожалошћена породица: супруга Велика; синови: Саво и Петар, кћер Митрица; браћа: оф. Павле и Нешо; синовици: Нико, Косто, Марко, Вуле, Миро и Видо и остала родбина. Р. 188, бр. 394 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти и погребна нашег драгог оца

† МАРКА Ш. СТРУГАРА

који се ненадано 19. априла у вјечност пресели у 84. години живота, стицајем чега сматрамо за најсветију дужност изјавити нашу доживотну благодарност нашим пријатељима из Сеоца, Цетиња, Доброског Села, Улића, Друшића и Шинђона, као и својој браћи Цеклићанима, који онако у великом броју дошоше и милог нам покојника брацки ожалошише и до вјечне куће испратише, истоветна хвала свештенику Илији Ђурашковићу на вршењу хришћанских обреда и као учит. који са ђацима спровод увелича и г. учит. Луки Пејовићу на опрштајном говору, хвала браћи, знаницима и пријатељима из Цетиња, Подгорице, Улицина и Вира на телеграфска саучешћа.

Цеклин, 1. маја 1912 г.
У име цијеле породице: ожалошћени синови: Мато и Саво — Стругари. Р. 125, бр. 392, 1,1